

Charlotte M. Mason

GEOGRAFIE ELEMENTARĂ

CONTRA•MUNDUM

GEOGRAFIE ELEMENTARĂ

de Charlotte M. Mason

Traducere de Monica Miron Stinghe

CONTRA•MUNDUM

© Editura CONTRA ♦ MUNDUM, 2021

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MASON, CHARLOTTE

Geografie elementară / Charlotte Mason ; trad. din engleză de Monica Miron Stinghe. - București : Contra Mundum, 2021

ISBN 978-606-95331-0-9

I. Stinghe, Monica (trad.)

94

Editura CONTRA ♦ MUNDUM

Telefon: 0727.024.252

Email: editura@contramundum.ro

CUPRINS

PREFAȚĂ	11
Toate lucrurile laudă pe Domnul	13
Lumea noastră I	14
Poveștile tânărului mus	16
Lumea noastră II	19
Steluța	22
Lumea noastră și celelalte lumi I	23
Lumea noastră și celelalte lumi II	26
Lumina Soarelui	29
Ziua și noaptea	30
Băiatul cel orb	32
Polii și axele	33
Cele patru anotimpuri I	36
Rapsodie de primăvară	38
Cele patru anotimpuri II	41
Vara	43
Secerișul	45

Iarna	46
Țări calde și țări reci	47
Pasărea colibri	49
Țări calde și țări reci	50
Ținutul ghețurilor de la Polul Sud	53
Paralelele	54
Răsăritul	57
Răsăritul și apusul Soarelui	58
Sara	61
De ce răsare și apune Soarele	62
Liniile de amiază sau Meridianele	64
Punctele cardinale	67
Busola marinarului	70
Planul unei camere	72
Planul unui oraș	75
Harta unui județ	77
Cum se fac hărțile	80
Suprafața Pământului I	82
Suprafața Pământului II	84

Ținuturi înalte și ținuturi joase, sau podișuri și câmpii	86
Râurile	89
Țările	93
Apele Pământului I	96
Apele Pământului II	98
Oceanele și părțile lor	100

PREFAȚĂ

Această cărticică dorește să ofere niște foarte simple „lecții despre forma și mișcările Pământului, despre punctele cardinale și înțelegerea unei hărți: Definiții.

Forma și mișcările Pământului sunt niște idei fundamentale - în ciuda faptului că pot fi uneori greu de înțeles.

Geografia ar trebui învățată în principal cu ajutorul hărților, iar copilul să înceapă studiul prin a învăța cum să „înțeleagă harta” și cum să o folosească.

Subiectele acestea sunt foarte potrivite pentru a forma o introducere atrăgătoare în studiul geografiei: unele sunt de natură a trezi un interes plin de încântare, legându-se în mintea copilului de ceea ce este minunat și plin de taine. Lecțiile cu hărți trebuie să-i învețe pe copii abilități practice, dar plăcute. Învățăturile din aceste lecții îi vor părea copilului plictisitoare și neplăcute numai dacă îi vor fi introduse sub forma unor informații aride și concluzii împachetate de-a gata.

În paginile care urmează s-au făcut eforturi pentru a conferi subiectului acea notă de interes și prospețime care-i atrage pe copii în învățarea oricărui lucru nou.

Fiecare lectură este urmată de un rezumat al punctelor principale sub formă de întrebări și răspunsuri.

Am introdus și poezioare care ilustrează subiecte variate, pentru a ajuta copiii să facă legătura între inspirația poetică, procesele și fenomenele pe care se bazează atât de mult geografia.

Nutrim speranța că aceste lecturi vor prilejui o predare inteligentă chiar și de către cel mai tânăr dintre dascăli.

Primele noțiuni de geografie – lecțiile despre „locuri” – menite să ajute copilul să observe direct geografia locală, formele de relief ale locului unde trăiește, înălțimile, munții, podișurile, văile, câmpiile, râurile și lacurile – trebuie predate oral și interactiv. În această etapă, nici un manual nu poate ține locul unui dascăl inteligent.

Copiii ar trebui să treacă de două ori prin carte, iar după a doua lectură, ar trebui să poată răspunde la oricare întrebare din memorie.

Lecția I

TOATE LUCRURILE LAUDĂ PE DOMNUL

Noapte și zi, Soare, Lună, steluțe mii,
La porunca Domnului luminile sunt, vii;
Și-n veghea noastră sau în somnul lin,
Ca îngeri din Ceruri, de pază ne țin.

Cerul clar și senin pe care-l privim
Pământul verde și bun pe care pășim,
Oceanul ce scaldă țărmuri fără sfârșit
Din mâna tare a Domnului toate-au ieșit.

Flori dulci pe dealuri și văi frumoase,
Pomi roditori, câmpii verzi și mănoase
Norii plutind, ploaia ce udă brazda bună
Vântul ce-adie – toate-s de-a Domnului mână.

Ciuta din codru, ce caută-n jos la pășuni,
Păsări în ramuri, cu glasuri minuni
Și peștii din mare ce-noată vioi
Creația Lui toate-s, la fel ca și noi.

Pe noi însă Tatăl mai mari ne-a creat
Pe El să-L slujim onoare ne-a dat.
Cu brațele-ntinse și chipu-n lumină
Îi mulțumim pentru grația divină.

Montgomery

*Lecția II***LUMEA NOASTRĂ****Partea I**

Poate că nu v-ați gândit încă prea mult la locurile care sunt departe de orașul sau satul în care locuiți. Fără îndoială că și dacă nu ați apucat încă să vedeți anumite locuri frumoase din țară, cum sunt București, Iași, Oradea, Craiova, precis că ați auzit cel puțin despre ele. Și mai știți că Bucureștiul și multe alte orașe se află în România. Poate că aveți și voi prieteni care au călătorit și care vă povestesc despre locuri îndepărtate pe care le-au văzut. Și pe când îi ascultați, v-ați gândit desigur, ce mare trebuie să fie lumea asta care are în ea atât de multe locuri diferite!

Minunata și frumoasa noastră lume e foarte mare și plină cu de toate; are mai mulți oameni și mai multe locuri decât veți putea vreodată cunoaște. Așa este, sunt încă multe părți pe care nu le-a văzut încă nici un om, cu toate că mulți oameni curajoși fac adesea călătorii pline de pericole ca să găsească și să exploreze aceste locuri necunoscute.

Cel mai interesant lucru este însă faptul că lumea asta mare trebuie să aibă undeva un capăt. V-ați gândit vreodată? Întrebarea aceasta a fost un mister pentru mulți înțelepți care au trăit cu mult timp în urmă și care nu știau nici pe departe atâtea lucruri câte veți învăța voi chiar înainte să se termine această lecție.

Ei știau că lumea nu se întindea chiar peste tot; că Soarele și Luna care strălucesc sus pe cer nu sunt parte din lumea noastră, ci sunt foarte departe de ea.

De ce nu ajungem niciodată la capătul lumii? Dacă ar fi să călătorim pe uscat și pe mare timp de mulți ani, am ajunge atunci la capătul lumii? Și cum arată acest capăt? Am fi oare în pericol să cădem de pe marginea lumii, așa cum cade o ceașcă de pe marginea mesei?

În cele din urmă s-a descoperit că oamenii nu ajungeau niciodată la capătul lumii din cauza formei Pământului. Sunt unele obiecte la care,

dacă lăsăm degetul să alunece de-a lungul lor o zi întreagă, nu ajungem niciodată la margine. Obiectele rotunde, cum sunt mingile și portocalele, nu au margine sau capăt. Iar lumea noastră e și ea rotundă. E mai degrabă de forma unei portocale decât a unei mingi, pentru că e puțin teșită în punctele pe care le putem numi vârful și baza ei.

A fost minunat când s-a descoperit lucrul acesta. Poți vedea cât de rotundă e o minge; și chiar dacă mingea aceea ar fi cât o casă de mare, ai putea vedea destul din ea ca să-ți dai seama de forma ei. Însă lumea noastră cea mare, numai Dumnezeu o poate vedea din cer; și atunci cum, oare, au putut oamenii să-și dea seama de forma ei?

Probabil că nu ați putea înțelege toate aspectele care demonstrează că Pământul e rotund, dar cu siguranță veți înțelege trei din ele. Un căpitan de vas a observat că, dacă naviga întruna, fără să se întoarcă din drum, până la urmă ajungea în același loc de unde pornise. Încercați acum să faceți acest lucru pe o masă și veți vedea cum dimpotrivă, cu cât vă duceți mai mult, cu atât veți ajunge mai departe de punctul de plecare.

Faceți acum același un experiment cu o minge pe care ați lipit un punct ca semn. După ce v-ați mișcat degetul pe jumătate din înconjurul mingii, veți vedea că veți începe să vă apropiați tot mai mult de punctul de unde ați pornit, până când în cele din urmă îl veți atinge. Pentru că astăzi oamenii navighează adesea pe mări în felul acesta, știm că Pământul e rotund într-o direcție anume. Pe celelalte două aspecte care ne arată rotunjimea Pământului le veți afla în Lecția a IV-a.

Lecția a III-a

POVEȘTILE TÂNĂRULUI MUS

Spuneai, dragă mamă, că e bine pe îndelete să vorbești
Cu cei care cu dragă inimă te-ar ajuta ca ale lumii taine să le deslu-
șești.

Și cred că am învățat ceva când agale pășeam
Pe plajă alături de tânărul mus pe care-l întovărășeam.

Mi-a vorbit despre țări minunate spre care curând va porni,
Unde păsările colibri sunt nu cu mult mai mici ca niște ciocârlii,
Unde papura și nucșoara cresc împreună,
Iar scorțișoara se întinde pe scoarța arborilor ca o cunună.

Mi-a povestit cum niște insule aflate departe, departe în ocean,
Sunt munți de corali pe care insectele i-au scos la liman,
Și sincer recunosc că nici prin cap nu-mi trecuse
Că lumea insectelor așa ceva vreodată născuse.

Mi-a vorbit despre pustiuri întinse peste care zboară nori de nisip,
Nici o umbră deasupra capului, nici urmă de verde, nici un cirip;
Acolo convoiul de călători și cămile adesea-și găsește un groaznic
sfârșit,
De căldură stors, de sete istovit, de soare pârlit.

Mi-a povestit despre locuri departe spre Răsărit
Unde topaze, rubine și safire din belșug se găsesc;
Însă de șarpe și de fiară mereu ești urmărit,
Căci cobra, tigru și șacalul cu viclenie pândesc.
Credeam că Tamisa noastră e un fluviu măreț,
Cu undele-i limpezi și curenții-i fâșneți;

Dar cât de mărunț trebuie să-i pară fluviul nostru de preț
Față de cele pe care le-a străbătut – de trei mii de mile ce spuneți?

Vorbește, dragă mamă, despre atât de multe locuri ciudate,
Despre oamenii care nu au nici orașe, nici regate,
Ce poartă blănuri pe umeri și vopseluri pe chip,
Și trăiesc din vânatul prins cu vânătoresc tertip.

Oh! Tare îmi doresc, dragă mamă, să aud și alte asemenea peripeții,
Din cărți care sunt scrise să ne bucure și să ne dea multe povețe,
Și aș vrea să pot vedea măcar jumătate din aceste misterioase minunății
Despre care tânărul mus pe plajă s-a pornit să mă învețe.

Eliza Cook

■ *Insulă de corali în Pacific*

Manualul de „Geografie Elementară” a fost scris de Charlotte Mason, cea mai importantă educatoare engleză, în anii 1880. Nu doar că această carte a reușit să treacă foarte bine anii, fiind la fel de utilă și plăcută astăzi ca în trecut, dar prin comparație cu multe cărți similare este deosebit de accesibilă, cuprinzătoare și instructivă.

Stilul de predare este familiar și părintesc, iar copilul învață cu ușurință informații variate dar legate între ele, care merg de la locul nostru în sistemul solar până la ciclul anotimpurilor.

„Geografia” lui Charlotte Mason are în plus alte trei avantaje decisive: îl pune în centru pe Dumnezeu, pe care Îl laudă toată suflarea, este făcută să fie învățată și pe teren, conține un număr de poezii tematice din autori fundamentali, prin care copilul poate deprinde nu doar gustul pentru geografie, ci și frumusețea poeziei.

